

Inspirationsmateriale til undervisning

Generel hygiejne i socialt og pædagogisk arbejde

48096

Udviklet af: Jette C. Svenningsen
SOSU Nord
Videre- og efteruddannelsesafdelingen, VEU
9000 Aalborg
Tlf.: 7221 8100

Uddannelsens titel:
Generel hygiejne i social- og pædagogisk arbejde

Inspirationsmaterialet er udviklet af:
*Jette Christine Svenningsen, SOSU Nord, Videre- og efteruddannelsesafdelingen, VEU
7221 8100, jesv@sosunord.dk*

Uddannelsens sammenhæng til jobområde (FKB)

Moder-FKB:

2222 Ældrepleje, sygepleje og sundhed i kommunalt regi

Endvidere tilknyttet følgende af EPOS FKBere:

2223 Socialpsykiatri og fysisk/psykisk handicap

2629 Pædagogisk arbejde med børn og unge

Arbejdsfunktioner

Hygiejne har siden Florence Nightingales tid været aktuel på sygehusene, hvor hun satte fokus på renlighed hos de syge. Da Ian Flemming opdagede penicillinet og det kom i anvendelse under 2. verdenskrig, kunne infektioner helbredes. Siden da dukkede problematikken omkring multiresistente bakterier op. Man fik igen øjnene op for, at hygiejnen og dermed forebyggelsen af infektioner, har en stor betydning i behandlingen og plejen af patienterne på sygehusene.

På sygehusene har man gennem flere år haft kendskab til de multiresistente bakterier, som de senere år også optræder i daginstitutioner, private hjem, hjemmeplejen, svinebesætninger m.m. Der er fokus på, hvordan man undgår spredning af smitten af multiresistente bakterier som f.eks. MRSA f.eks. i sektorovergange. Som følge heraf, er der kommet langt større fokus på hygiejne, specielt i institutioner, og hvor der færdes mange mennesker. Det er såvel udgiftstungt og med store menneskelige omkostninger, når infektioner med multiresistente bakterier får lov til at sprede sig.

I de nye uddannelsesbekendtgørelser er niveauet givetvis øget omkring hygiejne. Dette betyder, at personalet, der ikke er uddannet efter den nye uddannelses bekendtgørelse, har brug for at blive opkvalificeret på området.

Fra Sundhedsstyrelsens side er der også øget fokus på at forbedre hygiejnen i den offentlige sektor. I 2012 har de udgivet forebyggelsespakken "Hygiejne". Heri er der en lang række af anbefalinger til, hvordan man kan højne hygiejnen i kommunerne, på tværs af kommunale forvaltninger, på sygehuse og hos praktiserende læger.

Deltagerforudsætninger

Uddannelsen henvender sig til medarbejdere, der arbejder med såvel offentlige som private serviceydelser inden for social- og sundhedssektoren samt det pædagogiske område. Deltagerne kan være faglærte såvel som ufaglærte, og derfor kan der være stor forskel på deres forudsætninger.

Deltagerne kan komme fra f.eks. institutioner eller dagpleje, hvor der ikke er tilknyttet sundhedspersonale og kun har kendskab til hygiejne, som de har erhvervet fra egen folkeskolegang, oplysningskampagner m.m.

Variationen af deltagerforudsætningerne er derfor meget store. Det kan anbefales, at man afvikler uddannelsen for deltagere, som er inden for det samme arbejdsfelt, enten for det pædagogiske felt eller for det sundhedsfaglige område.

Relevante uddannelser at kombinere med

45783	Håndhygiejne i socialt og pædagogisk arbejde
46834	Borgere med kronisk sygdom
40142	Dokumentation og evaluering af pæd./sosuarbejde
45061	Forebyggelse og sundhedsfremme
43436	Hospicemetoder i praksis
42680	Medicinadministration
40126	Medvirken til rehabilitering
44327	Omsorg for personer med demens
44782	Omsorg og etik i arbejdet med alvorligt syge
40878	Sårpleje, medvirken ved sårpleje
46874	Tidlig opsporing af sygdomstegn

Ideer til tilrettelæggelse

Denne uddannelse anbefales afholdt som et samlet 2 dages forløb eller som et splitforløb over 4 dage. Fordelen ved at afholde det som splitforløb, kan være at deltagerne kan tage prøver af mikroorganismer første dage, hvor resultatet først kan aflæses efter 3 døgn.

Det kan anbefales at undervisningen er praksisnær, og der tages udgangspunkt i deltagerne egne erfaringer fra hverdagen. Der er lagt op til at deltagerne bringer et dilemma ind i undervisningen fra egen hverdag.

Undervisningen kan med fordel foregå i lokaler, hvor der er mulighed for praktiske øvelser. Der bør endvidere være et varmeskab til rådighed til at placere podningerne i.

Der lægges op til at deltagerne medbringer eventuelle hygiejniske retningslinjer eller nedskrevne hygiejnepolitikker fra deres arbejdssted.

Det anbefales at have et klassesæt af naturfagsbøger fra social og sundhedshjælper eller – assistentuddannelsen til rådighed. Det kan ligeledes anbefales, at der er computere/ipad med internetadgang til deltagerne.

Fordelingerne af temaerne kan være således:

Dag 1: tema 1 som indledning, tema 2 og tema 3

Dag 2: tema 4 og 5 jævnt fordelt

Temaer:

Temaoversigt:

- **1:** Historien
Lovgivning
Forebyggelsespakken
Statens Serum Institut, SSI
Det overordnede – samfundets rammer og det samfundsmæssige -
- **Tema 2:** Naturvidenskabelig:
  1. Mikroorganismer
  2. Smittemåder og smitteveje
  3. Smittekæden
  4. Resistens
  5. Multiresistente bakterier
  6. Antibiotika
- **Tema 3:** Afbrydelse af smitteveje:
  1. Håndhygiejne
  2. Luftbåren smitte, fødevarer, forebyggelse af stikkeskader,
  3. Værnemidler – isolation
  4. Personlig hygiejne
  5. Rengøring
- **Tema 4:** Mest almindelige vira, sygdomme og forebyggelsen af dem.
Multiresistente bakterier – MRSA, ESBL, clostridium difficile –
bekæmpelsen heraf, brug af antibiotika og hvordan man forebygger
spredning.
- **Tema 5:** Hverdagens dilemmaer

Tema 1:

Mikrobiologiens og hygiejnens historie. Baggrunden til nutidens fokus på hygiejniske principper og forebyggelse af infektioner.

Forslag til indhold i undervisningen:

Der kan henvises til "Klinisk mikrobiologi, infektioner, immunologi og sygehushygiejne"¹ hvori der gennemgås hvilken betydning Florence Nightingale, Ignaz Semmelweis, Joseph Lister og Ian Flemming har haft og det bl.a. er derfor vores praksis er som nu.

Deltagerne præsenteres for:

Sundhedsstyrelsens forebyggelsespakke om Hygiejne
Lovgivning

---

¹ Møller, Jens Kjølseth: "Klinisk Mikrobiologi, Infektioner, immunologi og sygehushygiejne", Gads forlag, 2010

Statens Serum Institut, SSI. Hvilken rolle har de og hvad laver de? Hjemmesiden, e-læring og deres udgivelser.

Kommunernes hygiejnepolitik, hygiejneudvalg og retningslinjer

Statens Serum Institut overvåger hygiejnen på landsplan og udfører prævalensundersøgelser.

Hvilke udfordringer og dilemmaer har deltagerne oplevet i deres hverdag i forhold til at overholde hygiejniske principper?

Dilemmaerne kan noteres og bruges på 2. dagen, hvor de tages op igen og der reflekteres over det, i forhold til den viden deltagerne har erhvervet sig på uddannelsen.

Tema 2 Naturvidenskabelig:

Mikroorganismer: Forskellige typer af mikroorganismer, deres funktion, naturlig forekomst og deres livsvilkår.

Forslag til indhold i undervisningen:

Se filmen: "En farlig mundfuld"²

Teorioplæg om mikroorganismer findes alle steder, og at vi ikke kan leve uden. Hvor de forskellige mikroorganismer forekommer normalt, og hvilke der er på gennemrejse.

Vis evt. et billede af en krop, hvor der er påtegnet, hvor vi har de forskellige bakterier

Gruppearbejde:

Med udgangspunkt i faglitteratur f.eks. kapitel 8 i "Naturfag 1"³ eller videns søgning på internettet, får hver gruppe et af emnerne: bakterier, virus, svampe og parasitter. Deltagerne skal beskrive:

- Vækstbetingelser/livs-betingelser,
- Navne på bakterier/vira/svampe/parasitter
- Hvor de findes
- Hvordan de bekæmpes.
- Hvad forstås ved rent og hvad er definition på sterilitet?

Fremlæggelse gerne i ekspertgrupper eller ved cafemetode eller andet, som giver mulighed for dialog og på den måde få delt viden.

---

² DR1, "En farlig mundfuld" 1998, varighed 30 minutter

³ Andersen, Henrik og Kristensen, Vian: "Naturfag, trin 1," Munksgaard Danmark 2. udgave, 3. oplag, 2013 og Andersen, Henrik og Kristensen, Vian: "Naturfag, trin 2," Munksgaard Danmark 1. udgave, 3. oplag, 2014

Spørgsmålene i undervisningsmaterialet kan bruges som repetition.

Smittemåder og smitteveje: Hvordan foregår smitte, hvordan undgår vi smitte og hvilke fokusområder skal vi have i daglig praksis

Forslag til indhold i undervisningen:

Læs i Naturfag 1 (fodnote 3), side 58-63 om smittemåder og smitteveje.

Teoretisk oplæg om smittemåder og smitteveje, med inddragelse af eksempler på sygdomme og hvordan de smitter. Forslag: stafylokokker, pneumokokker, e-coli og norovirus. (Det er væsentligt at holde sig stringent til emnet – håndhygiejne kommer i tema 3)

Forslag til aktiviteter:

Tag udgangspunkt i "Bræksyg robot belyser Roskildesyge", "Hold fingrene fra sodavandsautomaten" og Filmen "En farlig mundfuld" (som vises dag 1), samt deltagerne egen hverdag.

Deltagerne laver brainstorm over hvilke områder, der er i den daglige praksis: Hvilke faldgrupper og steder, skal man have ekstra opmærksomhed rettet imod.

Søgning på nettet f.eks. www.ssi.dk 's hjemmeside om Hr. og fru. Gammelgaard. Hvor er der smitteveje.

Øvelse: Deltagerne kan lave podninger af håndtag, under negle, toiletsæder, telefoner, tastaturer m.m. i hver deres lille petriskål. Skålene mærkes med hvad der er podet fra, navn, dato og klokkeslæt og placeres i varmeskab til senere aflæsning.

Smittestafetten: brug Glitter-bug-creme, uv-lampe og mørke i lokalet. Opdel holdet i grupper af ca. 8 personer og stå i en rundkreds: en person, nr. 1 smører glitterbug på tomlen, trykker naboens tommel nr. 2, nr. 2 trykker tommel med nabo nr. 3 som trykker tommeltot med nr. 4 osv. Sluk lyset i lokalet og se hvor mange personer, der har cremen på tommeltotten.

Man kan tage billeder af resultatet, og det kan måske bruges til senere brug. Denne lille øvelse, kan bruges som overgang til at snakke om smittekæden.

Print smittekæden: <http://www.ssi.dk/~media/Indhold/DK%20-%20dansk/Smitteberedskab/Infektionshygiejne/Poster/A4%20Poster%20Nr%2016%20-%20Smittek%C3%A6den%20-%20Sept%202012.ashx>

Formålet: skitsere sammenhængen mellem mikroorganismene og hvor man skal være opmærksom og hvor man kan bryde kæden.

Resistens, multiresistente bakterier og brugen af antibiotika: Hvad er resistens og hvordan undgår vi resistensudvikling

Se filmen: DR2, "Viden om: De resistente bakterier", 15. november 2005, film af 30 minutters varighed.

Deltagerne skal finde hjemmesiderne:

<http://www.antibiotikaellerej.dk/Antibiotika%20og%20resistens/Antibiotikaresistens%20eksempler.aspx>

<http://www.antibiotikaellerej.dk/>

<http://www.antibiotikaellerej.dk/Hvad%20kan%20jeg%20selv%20gøre.aspx>

Deltagerne skal med egne ord skrive svarene ned på spørgsmålene:

Hvad er resistens?

Hvad er multiresistente bakterier?

Hvilke multiresistente bakterier kender I?

Til hvilke sygdomme skal man bruge antibiotika, og til hvilke sygdomme har antibiotika ingen effekt?

Diskuter med naboen, hvad du selv gør for at minimere brugen af antibiotika og hvorfor man bør være bevidst om at medvirke til at reducere brugen!

Hvad gør I hjemme på arbejdspladsen i forhold til brugen af antibiotika?

Hvordan vejleder I beboere, pårørende, forældre og andre i forhold til brugen af antibiotika?

Tema 3 Afbrydelse af smitteveje:

Håndhygiejne:

To forslag til undervisning:

- 1. Giv et oplæg om håndhygiejne, hvornår der bør udføres håndhygiejne, dels med håndsprit og dels med vand og sæbe. Hvordan og hvor lang tid tager det, ved brug af vand og sæbe: hvilken sæbe bruges, hvad bør hænderne tørres i m.m. Herunder inddrages også begrundelsen for brugen af handsker.
- Deltagerne går i 2-mandsgrupper, hvor den ene vasker hænder og den anden observerer og udfylder checklisten fra undervisningsmaterialet til at observere proceduren ud fra.
- Herefter lave test med glitter bug og ultraviolet lampe før og efter håndvask:
<http://www.glitterbug.dk/haandvask.htm>
- 2. Deltagerne søger information på:
<http://www.ssi.dk/Smitteberedskab/Infektionshygiejne/Uddannelse/Undervisning.aspx> Læs om håndhygiejne og besvar spørgsmål fra afsnittet: *opgaver og undervisningsmaterialer*.

Øvelse: observer 2 og 2 hvordan deltagerne vasker hænderne og hvordan deltagerne spritter hænderne. Tag tid for længden af proceduren og noter på skemaet fra undervisningsmaterialet. Vask dels som man plejer, og som man bør gøre.

Øvelse: deltagerne får glitterbug på hænderne, vasker og ser resultatet.

<http://www.glitterbug.dk/haandvask.htm>

Man kan her fotografere resultaterne af forsøget til senere brug.

Luftbåren smitte:

Gennemgå de mest almindelige mikroorganismer, der kan smitte gennem luftvejene. Hvilke anbefalinger er der i forhold til host og nys, og hvordan håndteres brugt papirlommetørklæder.

Brug: artiklen fra sygeplejersken nr 2/2013: "Bræksyg robot belyser Roskildesyge" og andre billeder, hvor det fint illustreres hvor meget et nys/opkast spreder sig, og dermed illustrerer hvor stor afstand man skal holde, for at undgå at få overført smitten.

Alimentær smitte:

Udgangspunkt i filmen "En farlig mundfuld" og

<http://www.sundhedsguiden.dk/da/temaer/alle-temaer/mave-og-tarm/infektioner-i-mave-tarm-kanalen/salmonella-infektioner-salmonella-gastroenteritis/>

Gruppearbejde: brainstorm og noter, hvilke områder fra egen praksis deltagerne mener, der giver risiko for alimentær smitte og derefter opsamling på klassen, hvor grupperne præsenterer deres resultat.

Smitte efter stik:

Insekter, nåle m.m. hvor huden bliver brudt og der efterfølgende er risiko for infektion.

Smitte overført gennem seksuel kontakt.

Kort gennemgang af disse to emner.

Tema 4 Mest almindelige vira, sygdomme og forebyggelsen af dem.

Multiresistente bakterier – MRSA, ESBL, clostridium difficile – bekæmpelsen heraf, brug af antibiotika og hvordan man forebygger spredning.

Formålet med temaet er, at deltagerne får kendskab til de mest almindelige multiresistente bakterier, kan handle hensigtsmæssigt herpå og kan anvende værnemidler.

Gruppearbejde om emnerne:

Vira – herunder børnesygdomme, gastroenteritis(norovirus) og forkølelse

MRSA

ESBL

Clotridium difficile med binært toxin

Hiv og/eller hepatitis

Tuberkulose

Fnat – lus – børnesår

Øjenbetændelse

Børneorm – toksoplasmose

Meningitis

Beskriv mikroorganismen (bakterie, virus, svampe eller parasitter), levevilkår (det generelle), smittemåder, symptomer, inkubationstid, hvor længe smitten varer, hvordan sygdommen/mikroorganismen bekæmpes.

Hvilke forholdsregler: hvordan brydes smittevejene, information til omgivelserne, værnemidler, service, daglig rengøring, tøjvask, affaldshåndtering, dokumenter, transport af borgeren, hjælpemidler m.m.

Øvelse:

4 eller 5 arbejdsstationer, af 25-30 minutters varighed:

- 1) Isolation
- 2) Spisesituation og oprydning
- 3) Vask af urinvejene bl.a. hos blebrugere/kateterbrugere
- 4) Personlig pleje
- 5) Rengøringsopgaver af lifte, sejl, seler, bloksukkerapparater m.m.

Deltagerne deles i grupper og får følgende roller: 1-2 som udfører den givne opgave, 1-2 som er observatør og noterer i skemaet i undervisningsmaterialet.

Opgaveløsningen filmes med iPad som anvendes til brug til evaluering

Cases og observationskemaer findes under opgaver og undervisningsmaterialer.

Tema 5 Hverdagens dilemmaer.

Formålet med temaet er, at deltagerne kan forholde sig til hverdagens dilemmaer i egen praksis. Der tages udgangspunkt i dilemmaer fra dag 1, hvor deltagerne kan udarbejde en handlingsplan for, hvad de vil gå hjem handle på og hvordan de vil gribe det an.

Temaerne må meget gerne være handlingsorienterede i deres titel.

Opgaver og undervisningsmaterialer.

Opgave til tema 2 - naturvidenskab:

Repetitionsspørgsmål til mikroorganismer. Man kan printe arket, klippe spørgsmålene og deltagerne trækker på skift et kort og svarer.

Hvad er mikroorganismer – nævn de 4 forskellige	Nævn 6 vækstbetingelser som mikroorganismer er afhængige af	Beskriv hvordan en bakterie ser ud
Hvordan trives bakterier bedst	Hvordan kan bakterier bekæmpes	Nævn 3 forskellige bakterier og hvilke sygdomme du ser den forårsager
Hvor ofte deler bakterier sig	Hvordan trives en virus bedst	Hvad er virus
Hvordan kan virus bekæmpes	Giv 3 eksempler på virus du kender	Hvor findes der svampe
Hvordan trives svampe bedst	Nævn 3 forskellige steder hvor kan have svampeinfektion på/i kroppen	Hvordan bekæmpes svampeinfektioner
Hvad er parasitter	Hvordan trives parasitter	Nævn 2 forskellige sygdomme hvor det er parasitter der er årsagen

Tema 3 – afbrydelse af smitteveje:

Spørgsmål til håndhygiejne:

Beskriv hvilke bakterier, der er normal hudflora på vores hænder.

Beskriv hvornår du bør udføre håndhygiejne?

Hvor lang tid bør det være at vaske hænderne med vand og sæbe?

Hvad er formålet med vask med vand og sæbe?

Hvilken temperatur skal vandet have?

Hvilken slags sæbe skal bruges?

Hvordan og med hvad bør du tørre dine hænder?

Hvornår bruger man håndklæder?

Hvornår og hvordan lukker du vandhanen?

Hvornår bør du udføre håndhygiejne med sprit – ethanol 85% tilsat glycerol?

Hvilken virkning har glycerol, som er tilsat spritten?

Hvad er formålet med at afspritte hænder?

Beskriv proceduren for afspritning af hænderne!

Hvor lang tid bør det tage at spritte sine hænder?

Beskriv hvor på hænderne du skal være ekstra opmærksom på at der skal vaskes/sprittes!

Beskriv hvorfor du ikke må bære ringe og ure, samt have kunstige negle eller neglelak på.

Tema 3 – afbrydelse af smitteveje:

Observationsskema til udførelsen af håndhygiejne:				
	Ja	Nej	Ikke relevant	Kommentar
Deltageren har ringe, ure, eller andre smykker på				
Deltageren har kortklippende negle, hel og intakt hud				
Deltageren har neglelak på eller kunstige negle				
Deltageren fugter hænderne med koldslået vand				
Der er sæbe og engangshåndklæder tilstede				
Deltagerne tager sæbe på hænderne				
Deltageren er grundig med at vaske hænderne – kommer omkring tommelfinger, mellem fingrene, fingerspidserne og håndled				
Deltageren bruger 30 sekunder på vask af hænderne				
Deltageren skyller sæben af				
Deltageren tørrer hænderne i papirhåndklæde				
Deltageren lukker vandhanen med håndklæde				
Hænderne er ikke synligt forurenede				
Der bruges 2-5 ml sprit				
Spritten gnides i min. 30 sekunder til hænderne er tørre				
Der gnides alle stederne på hænderne – tommel, mellem fingrene, fingerspidser, håndled				

Tema 4

Case 1 til borger i isolation.

Du arbejder på et plejecenter, hvor Peter Hansen på 84 år bor. Peter har gigt og er gangbesværet. Han får hjælp til personlig pleje og til rengøringsopgaver. Peter har fået diarre og det er fastslået, at årsagen er *Clostridium difficile* med binært toxin(giftstof) (en tarmbakterie som smitter ved direkte kontakt med den smittede og indirekte kontakt med genstande og kontaktflader). Peter Hansen er derfor midlertidig isoleret.

Du skal ind til Peter Hansen og udføre følgende opgaver:

- Hjælpe ham ud af sengen
- Han skal have bukser og trøje på
- Du skal servere mad for ham.

Der er fokus på hygiejnen: hvordan du iklæder dig værnemidlerne, udfører opgaven hos Peter Hansen, hvornår du udfører håndhygiejne og til slut hvordan du tager værnemidlerne af.

Se vejledningen: "påtagning og aftagning af værnemidler". (NIR isolation: bilag 2)

Der er én der spiller Peter Hansen, en deltager skal udføre opgaven og resten af deltagerne er observatører og noterer deres observationer på nedenstående skema.

Observationsskema til udførelse af opgaver vedrørende isolation				
	Ja	Nej	Ikke relevant	Kommentar
Tager værnemidlerne på ifølge skemaet				
Udfører håndhygiejne før rene procedurer/opgaver Efter urene procedurer/opgaver Efter brug af handsker				
Udføres håndhygiejne korrekt mellem opgaverne				
Bruger handsker til opgaveløsningen				
Der mulighed for at udføre håndhygiejne ved en håndvask				
Bruger deltageren 30 sekunder på vaske af hænderne				
Der er sæbe og engangshåndklæder tilstede				
Isolationsudstyret tages af efter forskrifterne				
Er omhyggelig med at vende det forurenede indad				
Udfører håndhygiejne efter aftagning af værnemidler				

Case 2 til borger med Spisesituation og oprydning og rengøring herefter.

Du er i en specialinstitution og har med multihandicappede børn at gøre. Der er 5 børn i alderen 10-14 år på stuen – de 4 af børnene er kørestolsbrugere. Du er tilknyttet et barn som savler, hoster og er noget forkølet. Barnet er kørestolsbruger og bliver liftet. Barnet har ikke feber.

Opgaven er at du skal:

- hælde yoghurt op i en skål
- give et barn yoghurt
- rydde op

Der er fokus på din håndhygiejne, hygiejnen i forbindelse med, at du forbereder maden og rydder op. Derudover skal I have fokus på den tætte kontakt, du kan have med barnet og din "arbejdsdragt", når der samtidig er 4 andre børn på stuen.

I kan have en dukke eller én som spiller barn, én deltager skal hjælpe med mad og resten er observatører.

Observationsskema af udførelse af opgaver vedrørende spisesituation:				
	Ja	Nej	Ikke relevant	Kommentar
Håndhygiejne udføres før rene procedurer/opgaver Efter urene procedurer/opgaver Efter brug af handsker				
Har rene hænder når yoghurt findes frem				
Udføres håndhygiejne korrekt mellem opgaverne				
Bruges der handsker til opgaveløsningen				
Har forklæde på				
Når barnet nyser bruges lommestørklæde som kasseres direkte i affaldsspand				
Der mulighed for at udføre håndhygiejne ved en håndvask				
Udfører håndhygiejne efter oprydningen af youghurt				
Andet:				

Case 3

Borger som skal have udført vask af urinvejene. Borgere er blebrugere, kateterbrugere eller lignende.

Til rådighed: plejedukke eller en model med urinvejene.

Opgaven er:

- skifte ble med/uden afføring
- vaske urinveje, hvor der er installeret blærekateter

Der er fokus på forberedelse, hygiejniske arbejdsmetoder, selve proceduren – fra rent til urent. Her kan man komme ind på SIK, RIK, suprapubiskateter, poseskift, urinkolber, uridom og prøvetagning.

Observationsskema til udførelse af opgaverne vedrørende urinveje:				
	Ja	Nej	Ikke relevant	Kommentar
Der udføres håndhygiejne før rene procedurer/opgaver				
Efter urene procedurer/opgaver				
Efter brug af handsker				
Spørg deltageren: har du fået undervisning i og oplæring af vask af urinveje?				
Deltageren tager handsker på				
Deltageren finder alle remedier frem				
Håndhygiejne udføres korrekt mellem opgaverne				
Deltageren bruger handsker til hele opgaveløsningen				
Hvis deltageren har glemt noget: Deltageren tager handskerne af, udfører håndhygiejne inden der hentes glemte ting				
Der vaskes fra urinrøret og udefter				
Bruger kun engansvaskeklude én gang, kasserer denne og tager en ny				
Kateter fikseres på mave og pose placeres under blærehøjde				
Der anvendes tilbageløbsventil med afløbsstuds				
Andet:				

Case 4: Personlig pleje

En plejedukke i en seng.

Opgaven er:

- Udføre vask af ansigt, overkrop og ben.
- Skift af sengetøj.

Der er fokus på hygiejnen i opgaveudførelsen og de generelle hygiejniske forholdsregler.

Observationsskema af udførelse vask af plejedukke:				
	Ja	Nej	Ikke relevant	Kommentar
Udføres der håndhygiejne før rene procedurer/opgaver				
Efter urene procedurer/opgaver				
Efter brug af handsker				
Deltageren har opsat hår, arbejdsdragt på, og overholder uniformsetikette				
Deltageren finder alle remedier frem				
Udføres håndhygiejne korrekt mellem opgaverne				
Deltageren vasker fra rent til urent				
Deltageren bruger handsker til hele opgaveløsningen				
Hvis deltageren har glemt noget: Deltageren tager handskerne af, udfører håndhygiejne inden der hentes glemte ting				
Deltageren er opmærksom på det rene og det urene i arbejdsgangen				
Har en affaldspose til at smide de urene artikler i umiddelbart efter brug				
Placerer urent sengetøj i snavsetøjspose umiddelbart efter det er taget af				
Skift af sengetøj – obs. det ikke røre arbejdsdragten				
I skifter arbejdsdragten på arbejdspladsen når i møder og inden i går hjem fra arbejde				
Arbejdsdragten bliver vasket på arbejdspladsen				
Andet:				

Case 5: Rengøringsopgave

Remedier, apparatur, utensilier m.m. som bruges i jeres hverdag skal rengøres.

Der kan være termometer, blodsukkerapparat, bloktryksapparat, lift, sejl, kørestol, toiletstol, rollator, puslepuder, legetøj, tæpper eller toilet og håndvask.

Der er stillet diverse rengøringsartikler, handsker og klude til rådighed.

Opgaven:

- Vælge hvad I vil gøre rent
- Vælge rengøringsmidler og klude
- Udføre opgaven

Der er i hæftet: "NIR for rengøring i sundheds- og plejesektoren samt dagtilbud og skoler" anbefalinger for området.

Observationskema af udførelsen af opgaver vedrørende rengøring af remedier:				
	Ja	Nej	Ikke relevant	Kommentar
Udføres der håndhygiejne før rene procedurer/opgaver Efter urene procedurer/opgaver Efter brug af handsker				
Der er vejledninger til, hvordan effekten rengøres				
Deltageren vælger relevante rengøringsmidler til opgaven				
Udføres håndhygiejne korrekt mellem opgaverne				
Deltageren bruger handsker til hele opgaveløsningen				
Deltageren er opmærksom på det rene og det urene i arbejdsgangen				
Deltageren er opmærksom på, at det ikke rører arbejdsdragten				
Der er anvisninger på, hvordan apparaturet rengøres i jeres praksis				
Andet:				

Litteraturliste

Bøger:

Andersen, Henrik og Kristensen, Vian: *Naturfag, trin 1*, Munksgaard Danmark 2. udgave, 3. oplag, 2013

Andersen, Henrik og Kristensen, Vian: *Naturfag, trin 2*, Munksgaard Danmark 1. udgave, 3. oplag, 2014

Ladegaard, Mette Bill: *Prinsessen, der ikke ville vaske hænder*, 2012

Møller, Jens Kjølseth: *Klinisk Mikrobiologi, Infektioner, immunologi og sygehushygiejne*, Gads forlag, 2010

Runesen Rune, Chemnitz Dorthea og Ravn Helle: *Naturfag 1*, Gads forlag 2013

Vagn- Hansen, Per: *Sundhed, miljø og hygiejne i pædagogisk arbejde*, Munksgaard Danmark 1. udgave, 2005

Worning, Peder: "Der er flere bakterier i et gram lort, end der er mennesker i hele verden", Fadl's forlag, København, 2014

Udgivelser:

Komiteen for Sundhedsoplysning, "Undgå smitte", 2009, 1. oplag, 2. udgave

Nationale infektionshygiejniske retningslinjer om håndhygiejne, Statens Serum Institut, 1. udgave 2013

Nationale infektionshygiejniske retningslinjer for desinfektion i sundhedssektoren, Statens Serum Institut, 1 udgave 2014

Nationale infektionshygiejniske retningslinjer om behandling af patienter med smitsomme sygdomme, herunder isolation, Statens Serum Institut, 4. udgave 2011

Nationale infektionshygiejniske retningslinjer for rengøring i sundheds- og plejesektoren samt dagtilbud og skoler, Statens Serum Institut, 1. udgave 2014

Nationale infektionshygiejniske retningslinjer om forebyggelse af urinvejsinfektion i forbindelse med urinvejsdrænage og inkontinenshjælpemidler, Statens Serum Institut, 1. udgave 2014

Smitsomme sygdomme hos børn og unge, Vejledning om forebyggelse i daginstitutioner, skoler m.v., Sundhedsstyrelsen 2013

Vejledning om HIV (human immundefekt virus) og hepatitis B og C Virus. Forebyggelse af blodbåren smitte, diagnostik og håndtering i sundhedsvæsenet og på andre arbejdspladser, Sundhedsstyrelsen 2013

Vejledning om forebyggelse af spredning af MRSA, Sundhedsstyrelsen 2012

Vejledning om arbejdsdragt inden for sundheds- og plejesektoren, Sundhedsstyrelsen 2011

Artikler:

Sygeplejersken 7/2010: "Håndvask i skoletiden udsætter elevernes sygefravær"

Sygeplejersken 16/2010: "Lavt sygefravær hos daginstitutionsbørn ved en hygiejnepolitik"

Sygeplejersken 18/2010: "Hold fingrene fra sodavandsautomaten"

Sygeplejersken 3/2012: "Håndsprit, et brugbart supplement til håndvask i skolen"

Sygeplejersken 2/2013: "Brækrobot belyser Roskildesyge"

Sygeplejersken 8/2014: "Den personlige hygiejnes historie"

Hjemmesider:

<http://www.ssi.dk/> 1. marts 2015

<http://www.ssi.dk/Smitteberedskab.aspx>, 1. marts 2015

<http://www.ssi.dk/Smitteberedskab/Infektionshygiejne/Retningslinjer/NIR.aspx>, 1. marts 2015

http://www.ssi.moch.dk/data/ssi-prim/lm_data/lm_3349/index.html, 1. marts 2015

http://www.ssi.moch.dk/goto.php?target=pg_1307, 1. marts 2015

http://www.ssi.moch.dk/data/ssi-prim/lm_data/lm_2929/index.html, 1. marts 2015

<http://www.antibiotikaellerej.dk/Antibiotika%20og%20resistens/Antibiotikaresistens%20eksempler.aspx>

<http://www.antibiotikaellerej.dk/>

<http://www.antibiotikaellerej.dk/>

<http://www.antibiotikaellerej.dk/Hvad%20kan%20jeg%20selv%20gore.aspx>

<http://www.glitterbug.dk/haandvask.htm>

Film:

DR1, Body Bio 10-12, Blodets og kroppens immunforsvar. Tegnefilm om immunforsvaret af 20 minutters varighed. DR 1992

DR1, "En farlig mundfuld" 1998, varighed 30 minutter

DR2, "Viden om: De resistente bakterier", 15. november 2005, film af 30 minutters varighed.

Rene rutiner 2008, De forenede Dampvaskerier 2008 film om MRSA på ca 7 minutter